

Kamer van Koophandel
Postbus 2852
1000 CW AMSTERDAM

AEGON N.V.

Correspondentieadres
Postbus 202, 2501 CE 's-Gravenhage
Bezoekadres
Mariahoeveplein 50, 's-Gravenhage
Telefoon (070) 344 32 10 (centrale)
Fax (070) 347 52 38 (centrale)

Bij beantwoording vermelden
Algemeen Secretariaat
A. de Boer

Uw kenmerk

Doorkiestelefoon 's-Gravenhage
344 73 67 27 mei 1998
347 5530 (fax)

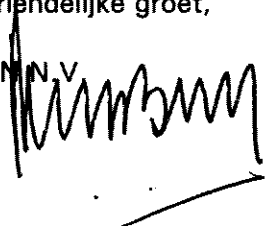
Betreft: dossier 33223566 t/n Labouchere N.V.

Dames en heren,

Ter deponering jaarverslag 1997.

Met vriendelijke groet,

AEGON N.V.

DOSSIERNUMMER
VOLGNUMMER
G E D E P O N E E R D

02 JUNI 1998

KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN
VOOR AMSTERDAM

Inhoudsopgave

	<i>Jaarverslag</i>
3	Profiel
4	Bericht van de Raad van Commissarissen
5	Verslag van de directie
16	Directie Bank Labouchere per 1 januari 1998
19	Nederland en het 'Poldermodel'
27	Financiële diensten in euro-perspectief
	<i>Jaarrekening</i>
30	Geconsolideerde balans per 31 december 1997
32	Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 1997
33	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 1997
34	Toelichting
34	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
39	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 1997
50	Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening over 1997
53	Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht over 1997
54	Vennootschappelijke balans per 31 december 1997
55	Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 1997
56	Toelichting op de vennootschappelijke balans per 31 december 1997 en de winst- en verliesrekening over 1997
58	Aansprakelijkheidsverplichting
58	Overige gegevens
59	Accountantsverklaring
60	Adressen
62	Belangrijke deelnemingen Bank Labouchere per 31 december 1997

Profiel Bank Labouchere

Bank Labouchere is een innovatieve en creatieve beleggersbank, waarin onafhankelijke specialisten samenwerken bij het aanbieden van een breed assortiment van financiële producten en diensten, met name op effectengebied.

De organisatie is opgebouwd uit een viertal business-units:
Investment Banking (advies, bemiddeling en handel in geld- en kapitaalmarktproducten, alsmede corporate finance);
Operational Services (bewaarneming, settlement en clearing van effecten en derivaten en securities lending en repo's);
Private Banking (vermogensbeheer ten behoeve van particuliere beleggers) en
Retail Investment Services (beleggingsproducten, beursorderlijn en effectenadvies).

Onze missie is het bieden van een optimale combinatie van service, advies, afhandeling en prijs. Zo wordt ruimte gecreëerd voor groei en ontplooiing van de onderneming en de daarin samenwerkende mensen, en wordt meerwaarde voor de aandeelhouder gerealiseerd.

Bank Labouchere heeft vestigingen in Amsterdam, Genève, Londen, Luxemburg, New York en Zürich.

Bank Labouchere maakt deel uit van AEGON Nederland.

Raad van Commissarissen Labouchere nv

Mr P. van de Geijn, voorzitter

Mr P.M. van der Laan

Mr G.H. de Marez Oyens

Drs H.B. van Wijk

Directie Labouchere nv

Drs C.J.M. Bierman, voorzitter

Drs W.J.C. Brouwer, vice-voorzitter

Bericht van de Raad van Commissarissen*Aan de aandeelhouders*

Wij hebben het genoegen u de door de directie opgemaakte jaarrekening 1997 van Labouchere nv aan te bieden. Overeenkomstig artikel 24, lid 2 van de statuten werden deze stukken na controle door Moret Ernst & Young Accountants door onze raad beoordeeld en tezamen met de directie ondertekend.

Wij stellen u voor de jaarrekening conform de voorliggende stukken vast te stellen.

Per 1 oktober 1997 is Drs C.J.M. Bierman benoemd tot voorzitter van de directie. Hij is in deze functie Drs J.B.M. Streppel opgevolgd die per dezelfde datum is teruggetreden. Wij zijn de heer Streppel erkentelijk voor zijn grote bijdrage aan de ontwikkeling van Labouchere.

Per 31 december 1997 is eveneens teruggetreden de heer J. de Waij, directeur aandelen Bank Labouchere nv. Wij danken de heer De Waij voor zijn bijdrage aan de ontwikkeling van het effectenbedrijf.

Drs H.B. van Wijk is volgens rooster per 22 juli 1997 afgetreden en op onze voordracht herbenoemd.

Amsterdam, 20 februari 1998

Raad van Commissarissen

Mr P. van de Geijn, voorzitter

Kernpunten

Onder zeer gunstige marktomstandigheden heeft Bank Labouchere in 1997 de marktposities in de kernactiviteiten opnieuw versterkt.

De vier business units Investment Banking, Operational Services, Private Banking en Retail Investment Services leverden alle een bijdrage aan de sterke groei van het resultaat. Opnieuw was de groei het sterkst in Retail Investment Services.

Veel aandacht is in 1997 besteed aan aanpassing van de organisatie en de systemen aan de toegenomen activiteiten en de veranderende marktomstandigheden. Daarmee heeft Bank Labouchere een goede uitgangspositie in de toekomstige euro-markt.

De vooruitzichten voor 1998 zijn positief. Bij continuering van de gunstige marktomstandigheden in de voor Bank Labouchere relevante marktsegmenten kan de nettowinst ook in 1998 weer duidelijk toenemen.

Ontwikkelingen in 1997

Voor de financiële markten was 1997 een uitzonderlijk goed jaar. De aanhoudende economische groei, de blijvend lage rente en het uitblijven van inflatiedreiging zorgden voor een zeer gunstig beleggingsklimaat, met name voor aandelen en daarvan afgeleide producten. Dit leidde tot een extra toestroom van kapitaal naar de aandelenmarkten van zowel institutionele als particuliere beleggers. Internationaal gezien profiteerde Amsterdam Exchanges, op 1 januari 1997 ontstaan uit een fusie tussen de Amsterdamse Effectenbeurs en de EOE-Optiebeurs, meer dan gemiddeld van deze ontwikkeling.

Labouchere heeft de organisatiestructuur in 1997 aangepast aan de aangescherpte focus op de markt. Centraal daarin staat de positionering als beleggersbank met specialistische kennis in de dienstverlening aan institutionele en particuliere beleggers. Om deze positionering beter in de markt tot uiting te laten komen is besloten de activiteiten van Labouchere voortaan in de markt uit te voeren onder de naam Bank Labouchere.

Veel aandacht is in 1997 uitgegaan naar de aanpassing van systemen op de sterke groei van de organisatie en de omschakeling naar de euro. Voor de effectenmarkten is 1998 het laatste guldensjaar. In mei 1998 zullen de onderlinge wisselkoerspariteiten van de EMU-landen worden vastgesteld, op 1 januari 1999 zullen de markten in de EMU-landen omschakelen naar notering in euro's. Bank Labouchere zal in de loop van 1998 klaar zijn voor die omschakeling.

Op het gebied van Investment Banking was Bank Labouchere zeer succesvol in de uitbreiding van de dienstverlening aan internationale institutionele beleggers. Van groot belang daarbij is het hoge aanzien dat het aandelenteam van Bank Labouchere in Londen internationaal geniet. Operational Services handhaafde de vooraanstaande positie in deze sterk concurrerende markt. In 1998 zal de aanzet worden gegeven tot verdere internationalisering van de clearingactiviteiten. Private Banking realiseerde een sterke groei van het vermogen onder beheer. De activiteiten in Zwitserland zullen worden versterkt door de

aanvraag van een eigen bankvergunning. Retail Investment Services zette de stormachtige groei in 1997 voort. Het aantal contracten van Legio-Lease verdubbelde, de waarde van de uitstaande contracten verdriedubbelde.

Informatietechnologie

Informatietechnologie speelt in de dienstverlening van Bank Labouchere een steeds grotere rol. In 1997 zijn opnieuw aanzienlijke bedragen geïnvesteerd in verbetering van de informatietechnologie (IT)-structuur. Een belangrijk deel van de inspanningen op het gebied van IT houdt verband met de omschakeling naar de euro en de overgang naar het jaar 2000. Daarvoor is in 1997 een voorziening van f 3,4 miljoen ten laste van het resultaat gebracht.

Resultaat

Het netto resultaat steeg van f 37,7 miljoen in 1996 tot f 73,2 miljoen in 1997. Alle business units hebben bijgedragen aan deze groei. In absolute termen was de bijdrage van Retail Investment Services het grootst.

Voorziening Algemene Risico's

De Voorziening voor Algemene Risico's (VAR) van f 4,0 miljoen is in 1997 geheel toegevoegd aan de Algemene Reserves.

Kengetallen

De groei van de activiteiten van Bank Labouchere leidde in 1997 opnieuw tot een toename van het balanstotaal van Bank Labouchere. De securitisatie van een deel van de vorderingen op particuliere beleggers uit hoofde van leasecontracten op aandelen had een sterk positief effect op de balansverhoudingen. De BIS-ratio steeg van 10,8% ultimo 1996 tot 11% ultimo 1997. Het rendement op het eigen vermogen steeg ondanks de verbeterde vermogensverhoudingen van 21% in 1996 tot 32% in 1997.

Dienstverlening aan institutionele beleggers

Investment Banking

Voor de handel in aandelen en derivaten was 1997 een fantastisch jaar. Door zeer gunstige economische omstandigheden waren de aandelenmarkten in 1997 ongekend positief gestemd. Amsterdam Exchanges, de thuishaven van Bank Labouchere, behoorde internationaal tot de markten met de beste performance.

Ondanks de negatieve effecten van de financiële crisis in Azië in het laatste kwartaal van het jaar, steeg de AEX-index in 1997 met 41% naar ruim 913 punten. Daarmee was de performance van Amsterdam Exchanges beter dan de MSCI-wereldindex, die in gulden gemeten met 31% steeg en in dollars gemeten met ruim 12%. De omzet op de aandelenmarkt in Amsterdam verdubbelde bijna tot meer dan f 1,1 biljoen. De omzet in obligaties daalde van f 1,3 biljoen in 1996 tot f 1,1 biljoen in 1997, onder meer door de teruglopende financieringsbehoefte van de Nederlandse overheid. Op de AEX-Optiebeurs werden meer dan 49,4 miljoen contracten verhandeld, 70% meer dan in 1996. De AEX-Optiebeurs bezet naar omzet gemeten de vierde plaats op de Europese omzetranglijst, de AEX-Effectenbeurs de vijfde plaats.

De belangstelling voor Nederlandse aandelen van de zijde van internationale beleggers blijft toenemen. Voor een belangrijk deel is dat te danken aan de goede winstontwikkeling van Nederlandse bedrijven. Daarnaast is er internationaal groeiende waardering voor het investor relations beleid van Nederlandse ondernemingen. Bank Labouchere is trots hoofdsponsor te zijn van de belangrijkste investor relations prijs in Nederland. De Bank Labouchere Investor Relations prijs werd in 1997 gewonnen door ING Groep.

Bank Labouchere heeft het marktaandeel op de Amsterdam Exchanges in 1997 versterkt. Het resultaat van de handel in aandelen en derivaten verdubbelde. Het resultaat van de obligatiehandel liep iets terug.

In de aandelenmarkt is Bank Labouchere succesvol in het arrangeren van zogenaamde block trades in minder liquide fondsen. Met name de

synergie tussen de verschillende sales teams in Amsterdam, Londen en New York heeft hieraan een positieve bijdrage geleverd. Het team in Londen was in het eerste volledige jaar na de start, zeer succesvol in de advisering van institutionele beleggers in het Verenigd Koninkrijk. EXTEL beoordeelde Bank Labouchere in 1997 als de beste adviseur op het gebied van Nederlandse aandelen in het Verenigd Koninkrijk. De samenwerking met een aantal Europese partners in JPP Eurosecurities Inc. in New York werd geïntensiveerd.

Ook Van der Wolk & Co draagt in belangrijke mate bij aan de marktpositie van Bank Labouchere in de interprofessionele markt. Mede door uitbreiding van het aantal klanten namen omzet en resultaat van Van der Wolk & Co in 1997 sterk toe.

In de optiehandel versterkte Bank Labouchere het marktaandeel. Bank Labouchere is in de markt voor afgeleide producten zowel actief op het gebied van maatwerk optiecontracten op de OTC-markt, als op de markt voor standaard beursgenoteerde opties. Op de AEX-Optiebeurs neemt Bank Labouchere na de grote banken, gemeten naar aantal uitgevoerde contracten, de vierde positie in. Een belangrijk deel van de activiteiten in derivaten is direct gerelateerd aan de bemiddeling in aandelentransacties ten behoeve van eindbeleggers. Daarnaast worden belangrijke omzetten behaald in optietransacties die voortvloeien uit de activiteiten van de business unit Retail Investment Services.

De obligatiemarkt stond in 1997 onder druk. Onder meer door de historisch gezien zeer lage kapitaalmarktrente, het verminderde beroep van de Nederlandse staat op de kapitaalmarkt en de goede performance van de aandelenmarkt. Door een meer actieve marktbenadering wist Bank Labouchere desondanks de positie te versterken. Van groot belang daarvoor was het leadmanagement en de succesvolle plaatsing bij institutionele beleggers van een obligatielening van f 400 miljoen, uitgegeven door LABS (Lease Assets Backed Securities B.V.).

De activiteiten van Bank Labouchere in corporate finance beginnen zich, naast de werkzaamheden op het gebied van fusies en overnames, ook steeds nadrukkelijker te ontwikkelen op het terrein van hoog-

waardige financieringsconstructies (structured finance). Voorbeeld van de groeiende activiteiten van Bank Labouchere in de financieringsmarkt was de securitisatie van een portefeuille vorderingen op particuliere beleggers uit hoofde van de aandelen-lease-contracten van Legio-Lease. Een pakket vorderingen uit hoofde van circa 50.000 leasecontracten werd verkocht aan een daartoe opgerichte vennootschap LABS. De transactie was de eerste securitisatie in Nederland van een portefeuille vorderingen op particuliere beleggers. Securitisatie is een veel toegepast financierings-instrument in de Angelsaksische wereld. Het stelt financiële instellingen in staat het vermogensbeslag te verminderen door een deel van de kredietportefeuille buiten de balans te brengen. Bank Labouchere arrangeerde de hele constructie en bevestigde hiermee de expertise op het gebied van structured finance.

Een belangrijke transactie op het gebied van fusies en overnames vormde het verwerven van het mandaat van AEGON voor verkoop van haar aandelen FGH BANK. Op 17 december 1997 werd de voorgenomen verkoop aangekondigd van de aandelen FGH BANK aan de Bayerische Vereinsbank AG. Naar verwachting wordt de transactie in het voorjaar van 1998 succesvol afgerond.

Operational Services

De activiteiten van Bank Labouchere op het gebied van Operational Services zijn onderverdeeld in: bewaarneming (custody) en afwikkeling (settlement) van effecten, securities lending en repo's, en clearing van derivaten.

De portefeuille van bij Bank Labouchere in bewaring gegeven effecten groeide in 1997 tot f 47 miljard. Daarmee handhaafde Bank Labouchere het marktaandeel. Aan het eind van 1997 is begonnen met de implementatie van nieuwe informatietechnologie van de centrale back office. Dit systeem van 'straight through processing' maakt het mogelijk de geautomatiseerde gegevensverwerking te optimaliseren en het niveau van dienstverlening verder te verhogen.

In 1997 is de aanzet gegeven tot verdere internationalisering van de dienstverlening in clearing van derivaten. Labouchere Clearing zal gaan werken als operator in de clearing van afgeleide producten op de Oostenrijkse beurs. Bank Labouchere heeft daartoe het lidmaatschap van de Oostenrijkse beurs verkregen.

Per 1 juni 1998 zal de nieuwe clearingmemberstructuur op de Amsterdam Exchanges in werking treden. Bank Labouchere heeft zich aangemeld als General Clearing Member voor de AEX Effectenclearing en is één van de tien General Clearing Members in deze nieuwe structuur. De nieuwe structuur van effectenclearing is opgezet naar voorbeeld van de structuur van clearing van opties. Ten opzichte van de oorspronkelijke voorstellen is een groter aantal marktpartijen opgenomen in de nieuwe clearingmemberstructuur en zijn de kapitaaleisen verlaagd. Daar tegenover staan hogere marginverplichtingen voor individuele transacties. De gekozen systematiek kan de concurrentie van Amsterdam Exchanges ten opzichte van andere markten, zeker na de invoering van de euro, bemoeilijken.

In de clearing van optietransacties ten behoeve van market makers heeft Labouchere Clearing het marktaandeel in de sterk groeiende markt vastgehouden. In samenwerking met een aantal marktpartijen heeft Labouchere Clearing het opleidingsinstituut EDU Traders voor market makers opgezet. Dit voldoet aan de grote behoefte aan opleidingsmogelijkheden voor onafhankelijke market makers in Amsterdam.

In securities lending realiseerde Bank Labouchere opnieuw groei van het uitstaande bedrag aan uitgeleende effecten. Door het in gebruik nemen van een in eigen beheer ontwikkeld systeem is ruimte gecreëerd voor een sterk verhoogde doelmatigheid van verwerking en risicobeheer.

Dienstverlening aan particuliere beleggers

Private Banking

De activiteiten van Bank Labouchere op het gebied van Private Banking zijn in 1997 opnieuw sterk toegenomen. Het vermogen onder beheer groeide sterk, alle kantoren hebben bijgedragen aan de groei. Private Banking behoort op dit moment tot de sterkste groeisectoren in de financiële dienstverlening. Ook Bank Labouchere streeft naar verdere schaalvergroting, zowel door middel van autonome groei als door acquisities.

In *Amsterdam* is veel aandacht besteed aan het ontwikkelen en implementeren van een nieuw beleggingsbeleid. Er wordt nu gewerkt op basis van een 'bottom up' beleggingsbeleid, waarin niet een land of een regio, maar individuele bedrijven centraal staan. Op basis van een eenvormig raamwerk voor beleggingen en een aangepaste organisatiestructuur is Bank Labouchere klaar voor een verdere groei van het vermogen onder beheer. Van de groei van het beheerde vermogen in 1997 werd ongeveer de helft gerealiseerd door de goede beleggingsperformance. De andere helft was het gevolg van de aanwas van middelen van nieuwe en bestaande cliënten.

De activiteiten in *Zwitserland* ontwikkelen zich boven verwachting. De vestigingen in Genève en Zürich hebben hun positie versterkt. De naamsbekendheid van Labouchere & Cie groeit. Om de positie verder te versterken is in Zwitserland een eigen bankvergunning aangevraagd. Dat geeft een goede uitgangspositie voor autonome groei. Daarnaast wordt gestreefd naar schaalvergroting door middel van acquisities.

In *Luxemburg* zijn de activiteiten sterk gegroeid, met name op het gebied van beleggingsadvies. Het vermogen onder beheer in Luxemburg neemt in omvang toe.

Retail Investment Services

In het persoonsgebonden advies aan particuliere beleggers die hun vermogen niet in beheer geven maar daar zelf actief mee willen

beleggen, heeft de afdeling *Effectenadvies* een enorme groei gerealiseerd. Zowel gemeten naar aantallen klanten en transacties als naar vermogen onder advies, namen de activiteiten aanzienlijk toe. Het team van adviseurs is uitgebreid. De dienstverlening is verbreed door het opzetten van een eigen klantenmagazine.

Naast het advies aan particuliere beleggers op effectengebied levert Bank Labouchere ook ondersteunende diensten op effectengebied aan zelfstandige intermediairs. Deze maken ten behoeve van hun klanten mede gebruik van de marktvisie van Bank Labouchere en voeren hun orders uit via de systemen van de bank. Zowel het aantal klanten als de hoeveelheid transacties via deze *Private Brokerage Desk* groeide in 1997 sterk.

Legio-Lease zette de stormachtige groei onverminderd voort. Het aantal deelnemers aan de diverse *Legio-Lease* producten verdubbelde tot 120.000. Het ingelegde vermogen bedroeg eind 1997 ruim f 3 miljard tegen ruim f 1 miljard eind 1996. Deze stijging kwam zowel voort uit groei van het aantal klanten als uit toenemende activiteit van bestaande klanten. Het aantal lopende contracten groeide van 100.000 naar 200.000. Door verfijning van de marketingtechnieken is *Legio-Lease* steeds beter in staat de effectiviteit van marketinginspanningen te vergroten. Dat leidt tot versterking van de groei en beperking van de kostenstijging.

In het afgelopen jaar is opnieuw gebleken dat de producten van *Legio-Lease* in de beleggingsportefeuille van de particuliere relatie een goede aanvulling vormen op de actief beheerde portefeuille. Doordat de beleggingsproducten voor een langere tijd vastliggen, profiteren deelnemers ook optimaal van de lange termijn trends in de markt. In de afgelopen jaren is dat voor de deelnemers zeer profijtelijk geweest.

Legio-Lease was in 1997 succesvol met producten voor zowel startende als ervaren beleggers. Na het succes met de *Winstverdubelaar* in 1997, is in februari 1998 de *Winstverdriedubelaar* geïntroduceerd.

FiscAlert Magazine, een maandblad dat fiscale en beleggingsadviezen aan particuliere beleggers en spaarders geeft, zag het aantal klanten groeien van 80.000 naar 110.000. Betaling voor de diensten geschiedt door klanten op vrijwillige basis.

Onder de naam *Bank Labouchere* worden ook leaseproducten ontwikkeld voor distributie via onafhankelijke intermediairs. Deze producten zijn gericht op spaarders en beleggers die behoefte hebben aan persoonlijk advies door een onafhankelijk intermediair. Dit voorziet in een duidelijke behoefte.

Het aantal transacties dat via de *VEB Bottom-Line* wordt uitgevoerd groeide in 1997 stormachtig. Door circa 7.000 klanten werden circa 480.000 transacties uitgevoerd. Klanten van de *VEB Bottom-Line* zijn over het algemeen actieve beleggers die geen advies nodig hebben en tegen de laagste tarieven willen handelen.

Risicomanagement

De activiteiten van het bankbedrijf gaan gepaard met risico's. De belangrijkste risico's die kunnen worden onderscheiden zijn kredietrisico, marktrisico en operationele risico's. Het marktrisico omvat meerdere elementen waaronder renterisico, valutarisico en prijsrisico van aandelen.

De risicobeheersing van Bank Labouchere is erop gericht de risico's te onderkennen en vervolgens adequate systemen in te richten voor het monitoren van de risico's. Het risicobeleid van de bank wordt vastgesteld door de directie. Het risicobeheer is ondermeer gedelegeerd aan een tweetal commissies te weten het Asset & Liability Committee dat zich voornamelijk richt op de sturing van de balans(risico's) en de Kredietcommissie. In beide commissies is de directie vertegenwoordigd. De afdeling Risk Control is belast met het dagelijks toezicht van de markt- en kredietrisico's, waarbij gebruik gemaakt wordt van diverse moderne technieken. De Interne Accountants Dienst en de afdeling Group Control is belast met het toezicht op de operationele risico's.

Kredietverlening geschiedt bij Bank Labouchere in bijna alle gevallen tegen onderpand van effecten. De daaraan gekoppelde dekkingswaarde wordt per type business vastgesteld door de directie. Bank Labouchere is niet actief in de markt van bedrijfskredieten. Bank Labouchere is op het gebied van aandelen vooral actief als agency broker en als gevolg daarvan zijn de posities en de risico's beperkt. De aan Legio-Lease producten gekoppelde derivatenstructuren worden één op één gehedged met gespecialiseerde investment instellingen. De limieten van de handelsportefeuille vastrentend zijn gebaseerd op het begrip 'basis point value'. Ook deze posities zijn beperkt. Valutaposities die het gevolg zijn van transacties met cliënten worden, met inachtneming van kleine positielimieten, direct in de markt gesloten.

Medewerkers

Het aantal medewerkers bedroeg eind 1997 403, tegen 311 eind 1996. In een markt waar de veranderingen elkaar steeds sneller opvolgen wordt van medewerkers steeds meer scherppte, inzicht en vermogen tot veranderen gevraagd. Het zijn deze vaardigheden die bepalend zijn voor de kwaliteit van de organisatie. In de hectische marktontwikkeling en de groei die Bank Labouchere heeft gerealiseerd, is de samenwerking en de uitstekende performance van de medewerkers van doorslaggevend belang geweest voor het succes van Bank Labouchere.

Vooruitzichten

Bank Labouchere heeft een uitstekende uitgangspositie opgebouwd in de sectoren waarin zij actief is: Investment Banking, Operational Services, Private Banking en Retail Investment Services. De vooruitzichten voor Bank Labouchere in deze marktsectoren zijn goed.

Bij continuering van de goede marktomstandigheden verwacht Bank Labouchere in 1998 een forse groei van het netto resultaat.

Amsterdam, 20 februari 1998

De directie

Directie Labouchere nv

Drs C.J.M. Bierman, voorzitter
Drs W.J.C. Brouwer, vice-voorzitter

Directie-secretaris

Mr B.M. Hendrikse-Abeln

Investment Banking

P.D. Borst
Ir. R. van der Heide

Operational Services

H.W. van Arem
J.C. Meulenbelt

Private Banking

V.M.M. Haesen, Genève
A.J. Mak van Waay, Amsterdam
R. Sulkers, Luxemburg

Retail Investment Services

R.J.A. Frijters
R.J.M. Straathof
H.R. Verdel
E.J.M. Weijers

Automatisering

J. van Domburg

Finance & Control

R.M. de Louw

Geconsolideerde balans per 31 december 1997*

<i>Bedragen x f 1.000</i>	1997	1996
Activa		
Kasmiddelen	121.631	100
Kortlopend overheidspapier	695.590	206.783
Bankiers	861.374	1.343.251
Kredieten aan de overheid	456.641	442.648
Kredieten aan de private sector	3.585.941	2.489.524
<i>Kredieten</i>	4.042.582	2.932.172
Rentedragende waardepapieren	1.345.639	1.831.111
Aandelen	503.240	116.982
Deelnemingen	2.298	3.460
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	37.893	17.213
Overlopende activa	658.674	235.293
	8.268.921	6.686.365

* na bestemming van resultaat

<i>Bedragen x f 1.000</i>	1997	1996
Passiva		
Bankiers	2.958.136	2.621.296
Toevertrouwde middelen	3.878.784	3.477.303
Overige schulden	603.970	150.664
Overlopende passiva	413.756	228.451
Voorzieningen	19.851	5.858
	7.874.497	6.483.572
Achtergestelde schulden	110.000	-
Eigen vermogen	268.032	189.678
Belang van derden	16.392	13.115
<i>Groepsvermogen</i>	284.424	202.793
<i>Aansprakelijk groepsvermogen</i>	394.424	202.793
	8.268.921	6.686.365
Onherroepelijke faciliteiten	320	3.819

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 1997

<i>Bedragen x f 1.000</i>	1997	1996
Baten		
Rentebaten	452.461	289.167
Rentelasten	304.765	202.506
<i>Rente</i>	147.696	86.661
Opbrengsten uit effecten en deelnemingen	293	349
Provisiebaten	221.316	78.200
Provisielasten	122.855	23.327
<i>Provisie</i>	98.461	54.873
Resultaat uit financiële transacties	15.117	747
Overige baten	20.919	4.520
<i>Overig inkomen</i>	134.790	60.489
Totaal baten	282.486	147.150
Lasten		
Personeelskosten	56.106	45.613
Andere beheerskosten	81.738	40.947
<i>Personeels- en andere beheerskosten</i>	137.844	86.560
Afschrijvingen	9.285	5.570
Overige bedrijfslasten	21.608	5.979
<i>Bedrijfslasten</i>	168.737	98.109
Waardeveranderingen van vorderingen	8.700	1.754
Totaal lasten	177.437	99.863
Bedrijfsresultaat voor belastingen	105.049	47.287
Belastingen bedrijfsresultaat	(27.925)	(13.739)
<i>Bedrijfsresultaat na belastingen</i>	77.124	33.548
Buitengewone baten	-	8.240
Buitengewone lasten	-	(4.500)
Belasting buitengewoon resultaat	-	1.575
Buitengewoon resultaat na belastingen	-	5.315
Groepswinst na belastingen	77.124	38.863
Belang van derden	(3.887)	(1.188)
Netto winst	73.237	37.675

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 1997

<i>Bedragen x f 1.000</i>	1997	1996
Netto kasstroom uit de winst		
Netto winst	73.237	37.675
Afschrijvingen	9.285	5.570
Mutatie voorzieningen	13.053	3.384
Resultaat deelnemingen	(463)	(538)
Mutatie overlopende activa	(424.601)	(80.718)
Mutatie overlopende passiva	185.305	115.671
	<i>(144.184)</i>	81.044
Netto kasstroom uit operationele (bancaire) activiteiten		
Kortlopend overheidspapier	(488.807)	(205.800)
Geëffectiseerde vorderingen	330.810	(3.990)
Mutatie handelsportefeuille	(526.982)	(142.009)
Bankiers actief	481.877	(712.510)
Bankiers passief	336.839	840.398
Kredieten aan de overheid	(13.993)	(223.542)
Kredieten aan de private sector	(1.095.197)	(1.058.605)
Toevertrouwde middelen	401.481	1.330.036
Mutatie overige schulden	453.306	114.133
	<i>(120.666)</i>	(61.889)
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Mutatie beleggingsportefeuille	296.604	(8.047)
Investerings in deelnemingen	(1.023)	(20.105)
Verkopen van deelnemingen	770	-
Investerings in onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	(27.587)	(10.351)
Desinvesteringen in onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	311	15.182
	269.075	(23.321)
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Achtergestelde schulden	110.000	-
Overig	7.306	4.180
	<i>117.306</i>	4.180
<i>Netto kasstroom</i>	121.531	14
Kasmiddelen per 1 januari	100	86
Kasmiddelen per 31 december	121.631	100
<i>Mutatie kasmiddelen</i>	121.531	14

Toelichting

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de algemene bepalingen voor de jaarrekening en specifieke bepalingen van banken opgenomen in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Het geplaatste aandelenkapitaal van de vennootschap wordt indirect geheel gehouden door AEGON nv te 's-Gravenhage, zijnde de holding van de groep waartoe de vennootschap behoort.

Consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening 1997 omvat naast de financiële gegevens van Labouchere nv de financiële gegevens van de groepsmaatschappijen, waarvan de activiteiten op het terrein van de vennootschap liggen. Het belang van derden in geconsolideerde deelnemingen wordt afzonderlijk in de balans en de winst- en verliesrekening gepresenteerd.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Voorzieningen met betrekking tot activa worden in mindering gebracht op de desbetreffende activa. De waardering van financiële instrumenten, aangegaan ter indekking van risico's verbonden aan activa en passiva, vindt plaats overeenkomstig de grondslagen van waardering die gelden voor die posities. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Onderwaardering/voorziening voor algemene bedrijfsrisico's

Met ingang van 1997 wordt geen gebruik gemaakt van de regeling onderwaardering van vorderingen. De Voorziening voor Algemene Bedrijfsrisico's (VAR) van f 4,0 miljoen is per 1 januari 1997 geheel toegevoegd aan de Algemene Reserve. Van de mogelijkheid tot vorming van een Fonds voor Algemene Risico's (FAR) is in 1997 geen

gebruik gemaakt. De lasten uit hoofde van voorzieningen voor kredietverliezen worden met ingang van 1997 direct ten laste van het resultaat verantwoord. De vergelijkbare cijfers over 1996 hebben betrekking op dotaties aan de VAR in dat jaar.

Vreemde valuta

De activa en passiva in vreemde valuta en de hiermee samenhangende termijncontracten en valuta-swaps zijn omgerekend in guldens tegen de contante koersen per balansdatum. De overige termijncontracten in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de termijnkoersen, welke op balansdatum gelden voor de resterende looptijden. Transacties en daaruit voortvloeiende baten en lasten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum.

Baten en lasten van bedrijfsonderdelen buiten Nederland worden omgerekend tegen de gemiddelde koers van het verslagjaar. Koersverschillen met betrekking tot het geïnvesteerd kapitaal en de cumulatieve resultaten van buitenlandse deelnemingen, alsmede de resultaten van daarmee samenhangende dekkingstransacties worden direct ten gunste of ten laste van het vermogen gebracht, rekening houdend met belastingeffecten.

Kortlopend overheidspapier

Overheidspapier herfinancierbaar bij de centrale bank wordt opgenomen tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. De opgelopen rente wordt verantwoord onder het hoofd overlopende activa.

Bankiers en kredieten

Bankiers en kredieten worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van waardeverminderingen wegens verminderde volwaardigheid. Van de onder kredieten opgenomen onderhandse leningen, die gerekend worden tot de beleggingsportefeuille van de bank, gelden de grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling zoals vermeld onder Beleggingsportefeuille.

Beleggingsportefeuille

De beleggingsportefeuille omvat alle in de posten rentedragende waardepapieren en aandelen opgenomen effecten, alsmede kredieten en schatkistpapier, die beleidsmatig als vaste activa zijn aangemerkt en in principe bestemd zijn om duurzaam voor de bedrijfsuitoefening te worden aangewend.

Obligaties en andere vastrentende waardepapieren worden gewaardeerd tegen aflossingswaarde onder aftrek van waardeverminderingen wegens verminderde volwaardigheid. Het verschil tussen de aflossingswaarde en de verkrijgingsprijs wordt in evenredigheid met de resterende looptijd van de waardepapieren als resultaat verantwoord. In het kader van ruiltransacties worden de per saldo positieve verschillen – uit verkoop voor de aflossingsdatum van rentedragende waardepapieren uit de beleggingsportefeuille – toegerekend aan de verslagperiode overeenkomstig de gemiddelde resterende looptijd van de totale portefeuille.

Waardepapieren waarvan rentevergoeding geheel of grotendeels bij aflossing plaatsvindt, worden tegen verkrijgingsprijs gewaardeerd onder aftrek van eventuele waardeverminderingen. Deze waardering wordt verhoogd met de berekende rente op basis van bij verkrijging geldende rente.

Handelsportefeuille

De handelsportefeuille omvat alle in de posten rentedragende waardepapieren en aandelen opgenomen effecten, die beleidsmatig niet als vaste activa zijn aangemerkt en in principe bestemd zijn voor het behalen van transactieresultaten.

Genoteerde effecten zijn gewaardeerd tegen de beurskoersen per balansdatum. Niet-genoteerde effecten zijn gewaardeerd tegen de geschatte marktwaarde.

Tot de handelsportefeuille behorende baisseposities in obligatiës, opties, aandelen en andere vastrentende waardepapieren worden opgenomen onder de overige schulden.

Opties alsmede interestovereenkomsten, zoals future rate agreements worden gewaardeerd tegen de marktwaarde. De hieruit resulterende

koers- en waardeverschillen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als resultaat uit financiële transacties.

Geëffectiseerde vorderingen

Geëffectiseerde vorderingen, die noch tot de vaste activa, noch tot de handelsportefeuille behoren, worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van waardeverminderingen wegens verminderde volwaardigheid. Van de onder vaste activa opgenomen geëffectiseerde vorderingen gelden de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zoals vermeld onder de beleggingsportefeuille.

Kapitaalbelangen

Kapitaalbelangen die tijdelijk worden gehouden in het kader van Investment Banking-activiteiten worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde en zijn opgenomen onder het hoofd aandelen en andere niet-vastrentende waardepapieren.

Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen, waarin de bank invloed van betekenis uitoefent op het zakelijk en financieel beleid, worden gewaardeerd tegen de netto vermogenswaarde, overeenkomstig de bij Labouchere nv gehanteerde grondslagen. Goodwill bij de verwerving van deelnemingen wordt in het jaar van verwerving rechtstreeks ten laste van de reserves gebracht. Het aandeel in het resultaat van deze deelnemingen, alsmede bij verkoop gerealiseerde waardeverschillen worden als opbrengsten uit effecten en deelnemingen verantwoord.

De overige deelnemingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De uit deze waardering voortvloeiende waardeverschillen worden in het eigen vermogen over een daartoe bestemde herwaarderingsreserve geleid. Voor zover deze herwaarderingsreserve onvoldoende is om negatieve waardeverschillen op te vangen worden deze ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. Gerealiseerde waardeverschillen alsmede uitgekeerde dividenden van deze deelnemingen worden verantwoord als opbrengsten uit effecten en deelnemingen.

Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

De waardering van in het bedrijfsproces opgenomen onroerende goederen voor eigen gebruik geschiedt tegen de actuele waarde onder vermindering van lineair toegepaste afschrijvingen. Wijzigingen in de actuele waarde worden in de herwaarderingsreserve verwerkt, rekening houdend met latente belastingverplichtingen.

Onroerende zaken verkregen van derden, die worden geëxploiteerd in afwachting van de verkoop, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, danwel lagere marktwaarde. De waardering van de inventaris, computerinstallaties en software geschiedt tegen verkrijgingsprijs verminderd met lineaire afschrijvingen op basis van de verwachte economische levensduur.

Overlopende activa

De onder overlopende activa opgenomen verkoopkosten, welke samenhangen met afgesloten lease-contracten, worden toegerekend aan het resultaat over de gemiddelde looptijd van deze contracten.

*Voorzieningen**Voorziening voor latente belastingen*

De latente verplichting uit hoofde van het tijdelijke verschil tussen de commerciële en de fiscale waardering van activa en passiva wordt gebaseerd op de contante waarde. Actieve latenties worden in aanmerking genomen indien en voor zover er redelijkerwijze niet aan behoefte te worden getwijfeld dat toekomstige fiscale winsten voldoende zullen zijn voor de verrekening hiervan.

Pensioenvoorzieningen

De pensioenrechten van personeel in Nederland zijn ondergebracht bij het pensioenfonds Labouchere en zijn gebaseerd op een eindloon-systeem. Bij de vaststelling van de premies wordt rekening gehouden met een toename van de aanspraken op grond van loonontwikkelingen en inflatie, alsmede met het rendement van de pensioenfondsen boven de rekenrente van 4 %.

Bank Labouchere

**Toelichting op de geconsolideerde balans
per 31 december 1997**

Bedragen x f 1.000 1997 1996

Activa

Kasmiddelen 121.631 100

Onder deze post zijn opgenomen alle wettige betaalmiddelen, alsmede onmiddellijk opeisbare tegoeden bij de centrale bank en postcheque- en girodiensten in landen waarin de bank gevestigd is.

Kortlopend overheidspapier 695.590 206.783

Hieronder worden opgenomen de door publiekrechtelijke lichamen uitgegeven waardepapieren met een oorspronkelijke looptijd niet langer dan twee jaar, voor zover discontabel dan wel beleenbaar bij de centrale bank van landen waarin de bank gevestigd is.

Bankiers 861.374 1.343.251

Deze post omvat alle vorderingen op kredietinstellingen die onder overheidstoezicht op het bankwezen staan, alsmede op centrale banken, die niet behoren tot kasmiddelen en voor zover niet belichaamd in obligaties en andere vastrentende waardepapieren of aandelen.

Kredieten 4.042.582 2.932.172

Hieronder zijn begrepen alle vorderingen, voor zover geen vorderingen op kredietinstellingen en voor zover niet belichaamd in obligaties en andere vastrentende waardepapieren. Uit hoofde van met cliënten afgesloten lease-overeenkomsten is een bedrag van f 1.836 miljoen (1996: f 724 miljoen) te vorderen.

In de kredieten zijn begrepen vorderingen op

Deelnemingen 5.220 283

Overige 4.037.362 2.931.889

4.042.582 *2.932.172*

Bedragen x f 1.000 1997 1996

Onder de kredieten deelnemingen is inbegrepen een achtergestelde lening voor een bedrag van f 4,0 miljoen (1996: nihil).

Effecten

Rentedragende waardepapieren	1.345.639	1.831.111
Aandelen	503.240	116.982
	1.848.879	1.948.093

Hieronder worden opgenomen de beleggingsportefeuille, geëffectiseerde vorderingen en kapitaalbelangen uit hoofde van Investment Banking activiteiten.

Genoteerd

Obligaties van publiekrechtelijke lichamen	667.053	547.845
Overige obligaties en rentedragende waardepapieren	333.588	607.456
Aandelen	7.981	17.479

Niet-genoteerd

Overige obligaties en rentedragende waardepapieren	345.000	675.810
Aandelen (inclusief OTC-opties)	495.257	99.503
	1.848.879	1.948.093

Deze post is tevens onder te verdelen in

Vaste activa	746.458	1.043.062
Overige portefeuilles		
Geëffectiseerde vorderingen	345.000	675.810
Handelsportefeuille	757.421	229.221
	1.848.879	1.948.093

De toename van de handelsportefeuille hangt grotendeels samen met OTC-opties die zijn afgesloten in verband met leaseproducten. Deze positie is gehedged met tegengestelde transacties welke zijn opgenomen onder de baisse posities.

Van de obligaties en andere vastrentende waardepapieren is in 1998 f 716 miljoen opeisbaar.

Bedragen x f 1.000 1997 1996

Het verloop van de als vaste activa aangemerkte obligaties en andere vastrentende waardepapieren is als volgt

Balanswaarde per 1 januari	1.043.062	1.035.015
Aankopen	1.360.818	1.046.186
Verkopen	(1.398.689)	(702.119)
Lossingen	(268.112)	(355.620)
Valutakoersverschillen	9.379	19.600
Balanswaarde per 31 december	746.458	1.043.062

Het per balansdatum nog niet geamortiseerde verschil tussen de op aflossingswaarde gewaardeerde obligaties en andere rentedragende waardepapieren behorende tot de beleggingsportefeuille en de verkrijgingsprijs hiervan bedraagt f 41,0 miljoen (1996: f 26,3 miljoen).

Van de obligaties en andere vastrentende waardepapieren is f 4,5 miljoen (1996: f 5,5 miljoen) geëmitteerd door rechtspersonen en vennootschappen die een deelneming in de bank hebben.

Deelnemingen	2.298	3.460
--------------	-------	-------

Deze post betreft niet ter beurse genoteerde overige deelnemingen.

Het verloop van de deelnemingen is als volgt

Balanswaarde per 1 januari	3.460	2.859
Aankopen	363	63
Verkopen	(770)	-
Overige mutaties	(755)	538
Balanswaarde per 31 december	2.298	3.460
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	37.893	17.213

Bedragen x f 1.000 1997 1996

Het verloop van de onroerende zaken en bedrijfsmiddelen is als volgt

	Gebouwen	Computers	Overige	Totaal
Balanswaarde per 1 januari 1997	-	9.775	7.438	17.213
Investeringsen	14.311	10.817	2.459	27.587
Herwaardering	2.689	-	-	2.689
Desinvesteringsen	-	(31)	(280)	(311)
Afschrijvingen	(567)	(6.532)	(2.186)	(9.285)
Balanswaarde per 31 december 1997	16.433	14.029	7.431	37.893
Cumulatieve afschrijvingen en waardeveranderingen	(567)	(16.667)	(6.948)	(24.182)
Overlopende activa		658.674		235.293

Onder deze post zijn begrepen nog te ontvangen interest, nog te amortiseren agio van de beleggingsportefeuille en de onderhandse leningen, geactiveerde verkoopkosten alsmede de overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen.

Passiva

Bankiers	2.958.136	2.621.296
----------	-----------	-----------

Hieronder worden opgenomen de niet achtergestelde schulden aan kredietinstellingen voor zover niet belichaamd in schuldbewijzen.

Toevertrouwde middelen	3.878.784	3.477.303
------------------------	-----------	-----------

Onder dit hoofd worden opgenomen alle niet achtergestelde schulden, niet zijnde schulden aan kredietinstellingen, voor zover niet belichaamd in schuldbewijzen.

In de overige toevertrouwde middelen is voor f 1.677,3 miljoen (1996: f 670,9 miljoen) begrepen aan schulden aan rechtspersonen en vennootschappen die een deelneming in de bank hebben.

<i>Bedragen x f 1.000</i>	1997	1996
Overige schulden	603.970	150.664

Deze balanspost omvat onder meer de eigen baisseposities. Deze zijn grotendeels aangegaan uit hoofde van hedging met optie-posities die zijn afgesloten in verband met leaseproducten.

Overlopende passiva	413.756	228.451
---------------------	---------	---------

Hieronder worden onder meer opgenomen disagio van obligaties uit de beleggingsportefeuille, te betalen en nog niet verdiende interest, alsmede overige nog te verantwoorden en te betalen bedragen.

Voorzieningen	19.851	5.858
---------------	--------	-------

Hieronder zijn begrepen voorzieningen voor

Pensioenverplichtingen	19	19
Latente belastingen	9.345	-
Non-activiteitsregelingen	2.505	1.339
Automatiseringsverplichtingen	7.875	4.500
Overige	107	-
	19.851	5.858

De voorzieningen uit hoofde van pensioenverplichtingen en non-activiteitsregelingen hebben naar hun aard een langlopend karakter.

Achtergestelde schulden	110.000	-
-------------------------	---------	---

Dit betreft leningen welke zijn achtergesteld bij alle tegenwoordige en toekomstige verplichtingen. Het gemiddelde rentepercentage van de achtergestelde schulden bedraagt 5,7 %. In 1998 wordt niet afgelost op de achtergestelde schulden.

Eigen vermogen	268.032	189.678
Kapitaal geplaatst	7.500	7.500

Bedragen x f 1.000 1997 1996

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt f 25 miljoen, hiervan is f 7,5 miljoen (7.500 gewone aandelen van f 1.000) geplaatst en volgestort.

Reserves 260.532 182.178

De mutaties in de reserves waren als volgt

	Agio reserve	Herwaar- dering reserve	Wettelijke reserves	Overige reserves	Totaal
Balans per 1 januari 1997	174.455	175	123	7.425	182.178
Toevoeging uit de nettowinst	-	-	-	73.237	73.237
Goodwill bij verwerving van deelnemingen en activiteiten	-	-	-	(660)	(660)
Herwaardering gebouw	-	1.690	-	58	1.748
Valuta-omrekeningsverschillen	-	29	-	-	29
Vrijval wettelijke reserve	-	-	(123)	123	-
Vrijval VAR	-	-	-	4.000	4.000
Balans per 31 december 1997	174.455	1.894	-	84.183	260.532

De betaalde goodwill betreft een additionele betaling in 1997 inzake de verwerving van het belang in Private Management Company in 1996.

In verband met de herwaardering van het gebouw is een herwaarderingsreserve gevormd. De herwaardering is opgenomen na aftrek van de hiermee samenhangende latente belastingverplichting. Het door afschrijvingen of verkoop gerealiseerde gedeelte van de herwaarderingsreserve wordt jaarlijks toegevoegd aan de overige reserves.

De voorziening voor algemene bedrijfsrisico's (VAR) is per 1 januari 1997 geheel toegevoegd aan de overige reserves.

Belang van derden 16.392 13.115

Hieronder is het aandeel in het groepsvermogen opgenomen dat aan derden toekomt.

<i>Bedragen x f 1.000</i>	1997	1996
Onherroepelijke faciliteiten	320	3.819

Dit betreft het geheel van overige verplichtingen uit hoofde van onherroepelijke toezeggingen die kunnen leiden tot een kredietrisico.

Looptijden

In het algemeen staan tegenover op korte termijn opeisbare schulden liquide middelen of in vergelijkbare termijnen in liquide middelen om te zetten activa. De balans is gerubriceerd naar afnemende liquiditeit. Voor een aantal balanshoofden met verschillende resterende looptijden wordt hierna een aanvullend overzicht gegeven. Dit overzicht omvat geen liquide middelen zoals kasmiddelen, kortlopend overheidspapier en de effecten, welke direct in liquide middelen zijn om te zetten. Het effect uit hoofde van off-balance posities is niet opgenomen in dit overzicht.

Looptijdenoverzicht

	Bankiers uitgezet	Kredieten	Bankiers opgenomen	Overige toever- trouwde middelen
Onmiddellijk opeisbaar	120.953	1.122.247	148.150	1.140.160
Korter dan 3 maanden	667.743	793.627	2.737.627	963.995
3 maanden tot 1 jaar	33.445	163.080	45.359	33.975
1 tot 5 jaar	39.186	1.850.079	27.000	1.682.000
Meer dan 5 jaar	47	113.549	-	58.654
<i>Totaal</i>	<i>861.374</i>	<i>4.042.582</i>	<i>2.958.136</i>	<i>3.878.784</i>

Zakelijke zekerheden

Uit hoofde van betalingsverkeer en andere transacties op geld- en kapitaalmarkten alsmede verplichtingen uit hoofde van optie-transacties, is voor een bedrag ad f 578,0 miljoen (1996: f 593,9 miljoen) aan obligaties en andere vastrentende waardepapieren niet ter vrije beschikking van de bank.

Bedragen x f 1.000 1997 1996

Ingeleende en uitgeleende waardepapieren

De per balansdatum ingeleende en uitgeleende waardepapieren zijn als volgt te specificeren

In bruikleen of verbruikleen ontvangen waardepapieren	5.398.596	5.220.092
In bruikleen of verbruikleen gegeven waardepapieren	5.325.493	5.237.269

Garantstelling

Ten behoeve van derivaten contracten van cliënten staat Labouchere garant tegenover de E.O.C.C.. Uit hoofde van deze garantie zijn door Labouchere effecten als zekerheid verstrekt aan de E.O.C.C..

Huurverplichtingen

Uit langlopende huurovereenkomsten vloeien verplichtingen voort ten bedrage van f 8,8 miljoen betrekking hebbend op de periode tot en met 2004 (waarvan f 1,8 miljoen in 1998).

Trustbedrijf

De bank beheert, gescheiden van de eigen activa en passiva, vermogen, hoofdzakelijk bestaande uit effecten, in eigen naam, voor rekening van derden voor een totaalbedrag van circa f 47 miljard (1996: f 35 miljard).

Concentraties van kredietrisico's

Het totaal van de posten bankiers en verstrekte kredieten kan als volgt naar concentraties van bedrijfstakken van de tegenpartijen worden gespecificeerd

Financiële instellingen	2.156.441	2.742.314
Overige zakelijke kredieten	102.050	168.461
Overheid	456.641	442.648
Particulieren	2.188.824	922.000
	4.903.956	4.275.423

Bank Labouchere

Bedragen x f 1.000 1997 1996

Ten behoeve van de kredietverlening aan particulieren alsmede voor overige zakelijke kredieten worden, in nagenoeg alle gevallen, zekerheden bedongen in de vorm van effectendekking.

Valutarisico's

De som van de tegenwaarde in guldens van de activa in vreemde valuta bedraagt f 348 miljoen (1996: f 455 miljoen) en van de passiva in vreemde valuta f 318 miljoen (1996: f 403 miljoen).

De ultimo 1997 openstaande termijntransacties in vreemde valuta zijn aangegaan ter indekking van valutaposities.

Marktrisico handelsportefeuille

Voor de handelsportefeuille bedraagt de kapitaalseis uit hoofde van het marktrisico, op basis van de gewogen activa, f 8,7 miljoen (1996: f 5,0 miljoen).

Derivaten

De overige openstaande off-balance sheet instrumenten zijn aangegaan ter indekking van rente- en prijsrisico's van in de balans en buiten de balans opgenomen renteposities en posities in verband met leaseproducten. Derivaten zijn afgeleide financiële instrumenten waarvan de waardering mede afhankelijk is van de onderliggende hoofdsommen. De hoofdsommen worden niet in de balans opgenomen omdat dit rechten en verplichtingen betreft waarvan de prestatie na balansdatum ligt, dan wel de hoofdsommen uitsluitend fungeren als rekengrootheden. De onderliggende waarde kan een rente-, valuta- of een aandelenproduct zijn, dan wel een combinatie van deze producten. Transacties in derivaten worden afgesloten uit hoofde van dienstverlening aan klanten, als handelsactiviteit en ter afdekking van de eigen posities. De in het overzicht weergegeven gecontracteerde bedragen of notional amounts geven geen indicatie van de omvang van de kasstromen noch aan het aan transacties in

Bedragen x f 1.000.000

derivaten verbonden marktrisico en kredietrisico. De omvang van het kredietrisico wordt bepaald door de huidige potentiële waarde, zijnde de positieve vervangingswaarde, berekend op basis van de markt-omstandigheden op balansdatum, het mogelijke nadelige verloop van deze positieve vervangingswaarde gedurende de resterende looptijd van het contract en de verrekeningsmogelijkheden in de vorm van ontvangen zekerheden en de afgesloten netting agreements. Contracten verhandeld op erkende beurzen en kortlopende 'over the counter' (OTC) valutacontracten worden niet in de berekening van de kredietequivalenten betrokken. Bij de berekening van de onderstaande positieve vervangingswaarde is geen rekening gehouden met netting agreements of andere zekerheden.

Derivatenoverzicht

	Totaal	Notional amount			Positieve vervangings- waarde
		< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar	
Rentecontracten					
<i>OTC</i>					
Swaps	1.201	815	386	-	3
Forwards	175	175	-	-	-
Opties	169	169	-	-	-
<i>Beurs</i>					
Futures	104	25	45	34	-
Valutacontracten					
<i>OTC</i>					
Swaps	25	25	-	-	-
Forwards	175	169	6	-	3
Overige contracten					
<i>OTC</i>					
Aandelen	5.011	361	4.341	309	602
<i>Beurs</i>					
Opties	63	1	62	-	-
<i>Totaal</i>	<i>6.923</i>	<i>1.740</i>	<i>4.840</i>	<i>343</i>	<i>608</i>

Bedragen x f 1.000.000

Bij de bepaling van het, voor de solvabiliteitstoetsing vereiste vermogen, wordt naast het huidige kredietrisico ook rekening gehouden met het toekomstige kredietrisico. Dit gebeurt door, naast de positieve vervangingswaarde, een van de aard en de resterende looptijd van het contract afhankelijk percentage van de relevante notional amounts in aanmerking te nemen.

In het onderstaande overzicht wordt de kredietequivalent zowel ongewogen als gewogen voor het tegenpartijrisico weergegeven. Hierbij is rekening gehouden met de risico- en solvabiliteitsverlagende invloed van netting agreements en andere zekerheden.

Kredietequivalenten

	Kredietequivalent		Kredietequivalent vorig boekjaar	
	Ongewogen	Gewogen	Ongewogen	Gewogen
Rentecontracten	1,9	0,4	8,0	1,6
Valutacontracten	5,4	1,6	2,2	0,5
Overige contracten	235,5	47,1	157,2	31,4
<i>Totaal</i>	<i>242,8</i>	<i>49,1</i>	<i>167,4</i>	<i>33,5</i>

**Toelichting op de geconsolideerde winst- en
verliesrekening over 1997**

<i>Bedragen x f 1.000</i>	1997	1996
Rentebaten	452.461	289.167

Hieronder zijn begrepen opbrengsten voortvloeiend uit het uitlenen van gelden en daarmee samenhangende transacties, alsmede hiermede verband houdende provisies en andere baten, die het karakter hebben van rente, alsmede de resultaten uit termijncontracten in samenhang met opgenomen en uitgezette gelden.

Deze post omvat rente en soortgelijke baten uit

Obligaties en andere vastrentende waardepapieren	87.048	88.676
Overige	365.413	200.491
	<i>452.461</i>	<i>289.167</i>
Rentelasten	304.765	202.506

Hieronder zijn opgenomen de kosten voortvloeiend uit het lenen van gelden en daarmee samenhangende transacties alsmede andere lasten die het karakter hebben van rente.

Opbrengsten uit effecten en deelnemingen	293	349
--	-----	-----

De opbrengsten zijn verkregen uit

Aandelen en andere niet-vastrentende waardepapieren	(44)	66
Overige deelnemingen	337	283
	<i>293</i>	<i>349</i>
Provisiebaten	221.316	78.200

Dit bedrag omvat de baten uit vergoedingen van voor derden verrichte bancaire diensten voor zover deze baten niet het karakter van rente hebben.

Provisielasten	122.855	23.327
----------------	---------	--------

Bedragen x f 1.000 1997 1996

Dit betreft de lasten uit hoofde van vergoedingen van door derden verrichte bancaire diensten, voor zover deze niet het karakter van rente hebben.

Resultaat uit financiële transacties	15.117	747
--------------------------------------	--------	-----

Hieronder zijn verantwoord de al dan niet gerealiseerde waardeverschillen op waardepapieren die geen vaste activa zijn.

Overige baten	20.919	4.520
---------------	--------	-------

Hieronder zijn verantwoord baten die niet onder de voorgaande posten kunnen worden gerubriceerd en geen buitengewone baten zijn.

Personeels- en andere beheerskosten	137.844	86.560
-------------------------------------	---------	--------

Hieronder zijn opgenomen

Personeelskosten	56.106	45.613
Andere beheerskosten	81.738	40.947
	<i>137.844</i>	<i>86.560</i>

De personeelskosten bestaan uit

Lonen en salarissen	42.680	35.587
Pensioenlasten	2.772	1.862
Overige sociale lasten	2.652	1.891
Andere personeelskosten	8.002	6.273
	<i>56.106</i>	<i>45.613</i>

De toename van de personeelskosten hangt mede samen met de toename van activiteiten waardoor het gemiddelde personeelsbestand is toegenomen van 296 in 1996 tot 359 in 1997.

Omgerekend in full-time equivalenten was het gemiddeld aantal personeelsleden 331 (1996: 292) onderverdeeld als volgt

<i>Bedragen x f 1.000</i>	1997	1996
In Nederland	303	266
Buiten Nederland	28	26
	331	292

De bezoldiging (inclusief pensioenlasten) van bestuurders en ex-bestuurders bedroeg over 1997 f 1,8 miljoen (1996: f 1,8 miljoen). De bezoldiging van commissarissen bedroeg over 1997 f 54.375 (1996: f 54.375).

De andere beheerskosten zijn sterk gestegen door hogere verkoopkosten van het effectenleasebedrijf en kosten van automatisering. Deze laatste houden mede verband met getroffen voorzieningen voor aanpassingen uit hoofde van de invoering van de euro en het millennium.

Afschrijvingen	9.285	5.570
----------------	-------	-------

Voor een specificatie van deze post wordt verwezen naar het mutatieoverzicht van de materiële vaste activa.

Overige bedrijfslasten	21.608	5.979
------------------------	--------	-------

Onder de overige bedrijfslasten zijn de lasten opgenomen die voortkomen uit de gewone bedrijfsuitoefening en niet onder de voorgaande posten kunnen worden gerubriceerd.

Waardeveranderingen van vorderingen	8.700	1.754
-------------------------------------	-------	-------

Dit betreft de waardecorrecties respectievelijk getroffen voorzieningen ter zake van bankiers, kredieten en geëffectiseerde vorderingen.

Belastingen	(27.925)	(13.739)
-------------	----------	----------

Dit betreft de op het boekjaar drukkende belastingen over het in de winst- en verliesrekening verantwoorde resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening. Bij de bepaling van het belastingbedrag is rekening gehouden met bestaande belastingfaciliteiten.

Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht over 1997

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst van de liquide middelen, die gedurende het jaar beschikbaar zijn gekomen en de wijze waarop deze middelen zijn aangewend.

De kasstromen worden gesplitst naar operationele (bancaire), investerings- en financieringsactiviteiten.

Als liquide middelen worden aangemerkt alle wettige betaalmiddelen alsmede onmiddellijk opeisbare tegoeden bij de centrale bank en postcheque- en girodiensten in landen waarin de bank gevestigd is.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij de nettowinst middels aanpassingen hierop tot kasstromen wordt herleid.

Hierbij worden herwaarderingen uit hoofde van toepassing van de actuele waarde bij onroerende zaken en bedrijfsmiddelen niet in aanmerking genomen. Tevens worden afschrijvingen gecorrigeerd op de nettowinst. Hetzelfde is van toepassing voor de mutaties in de voorzieningen en de overlopende posten.

Het resultaat deelnemingen is, vanwege de toepassing van de actuele waarde bij de waardering van deelnemingen in niet-groepsmaatschappijen, eveneens gecorrigeerd op de nettowinst.

Vennootschappelijke balans per 31 december 1997*

<i>Bedragen x f 1.000</i>	1997	1996
Activa		
Kredieten	50.000	50.283
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	312.824	230.716
Overige deelnemingen	2.279	1.601
Overlopende activa	3.776	3.755
	368.879	286.355
Passiva		
Bankiers	58.992	65.253
Toevertrouwde middelen	27.340	26.513
Overlopende passiva	6.640	411
Voorzieningen	7.875	4.500
	100.847	96.677
Kapitaal	7.500	7.500
Agioreserve	174.455	174.455
Herwaarderingsreserve	1.894	175
Overige reserves	84.183	7.548
Aansprakelijk vermogen	268.032	189.678
	368.879	286.355

DOSSIERNUMMER
VOLGNUMMER
G E D E P O N E E R D

02 JUNI 1998

KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN
VOOR AMSTERDAM

* na bestemming van resultaat

Bank Labouchere

**Vennootschappelijke winst- en verliesrekening
over 1997**

<i>Bedragen x f 1.000</i>	1997	1996
Resultaat deelnemingen na belastingen	77.882	35.469
Overige baten en lasten na belastingen	(4.645)	2.206
	73.237	37.675

Bij het opstellen van de vennootschappelijke winst- en verliesrekening van Labouchere nv is gebruik gemaakt van de vrijstelling ex artikel 402 BW Boek 2.

**Toelichting op de vennootschappelijke balans
per 31 december 1997 en de winst- en verlies-
rekening over 1997**

Bedragen x f 1.000 1997 1996

Algemeen

De jaarrekening van Labouchere nv is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De in de consolidatie opgenomen deelnemingen zijn gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde. De waardering van de overige activa en passiva geschiedt volgens de waarderingsgrondslagen zoals die blijken uit de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening. Hetzelfde geldt ten aanzien van de methode van resultaatbepaling. Derhalve wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

Activa

Kredieten	50.000	50.283
-----------	--------	--------

Dit betreft vorderingen op rechtspersonen die een deelneming in de bank hebben, danwel waarin de bank een deelneming heeft.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen	315.103	232.317
---	---------	---------

Het verloop van de deelnemingen gedurende het boekjaar is als volgt

Balans per 1 januari	232.317	202.602
Aankoop	150	63
Uitbreiding	-	1.421
Overige mutaties	82.636	28.231
<i>Balans per 31 december</i>	<i>315.103</i>	<i>232.317</i>

Een overzicht van de deelnemingen is opgenomen op pagina 62.

Overlopende activa	3.776	3.755
--------------------	-------	-------

Onder deze post zijn begrepen nog te ontvangen interest en overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen.

<i>Bedragen x f 1.000</i>	1997	1996
Passiva		
Bankiers	58.992	65.253
Dit betreft uitsluitend onmiddellijk opeisbare schulden aan groepsmaatschappijen.	.	.
Toevertrouwde middelen	27.340	26.513
Dit betreft uitsluitend onmiddellijk opeisbare schulden aan groepsmaatschappijen.		
Voorzieningen	7.875	4.500
Deze post betreft de in de toelichting op de geconsolideerde balans genoemde automatiseringsverplichtingen.		
Kapitaal geplaatst	7.500	7.500
Reserves	260.532	182.178

Voor de mutaties in het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen in de geconsolideerde balans.

Aansprakelijkheidsverplichting

Ten behoeve van een aantal groepsmaatschappijen zijn garanties afgegeven in het kader van artikel 403 boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Amsterdam, 20 februari 1998

Raad van Commissarissen

P. van de Geijn, voorzitter
P.M. van der Laan
G.H. de Marez Oyens
H.B. van Wijk

Directie

C.J.M. Bierman, voorzitter
W.J.C. Brouwer, vice-voorzitter

Overige gegevens

Statutaire bepalingen

De statutaire bepalingen inzake de winstbestemming zijn opgenomen in artikel 26, luidende:

- 1 De winst staat ter vrije beschikking van de algemene vergadering.
- 2 Uitkering van winst geschiedt slechts na vaststelling van de jaarrekening, waaruit blijkt dat het geoorloofd is.
- 3 De algemene vergadering is – met uitsluiting van het bestuur en de raad van commissarissen – bevoegd te besluiten tot gehele of gedeeltelijke uitkering van reserves.
- 4 De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen, voorzover haar eigen vermogen groter is dan het geplaatste kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.

Voorstel voor winstverdeling

Voorgesteld wordt de winst ad f 73,237 miljoen geheel toe te voegen aan de algemene reserve. Dit voorstel is verwerkt in de jaarrekening.

Accountantsverklaring

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening 1997 van Labouchere nv te Amsterdam gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de leiding van de vennootschap. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controle-opdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die de leiding van de vennootschap daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat deze jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 1997 en van het resultaat over 1997 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 BWz.

Amsterdam, 20 februari 1998
Moret Ernst & Young Accountants

Adressen

Bank Labouchere
 Postbus 808
 1000 AV Amsterdam
 Keizersgracht 617
 Telefoon 020 520 9300

Investment Banking
 Postbus 808
 1000 AV Amsterdam
 Keizersgracht 617

Operational Services
 Postbus 808
 1000 AV Amsterdam
 Keizersgracht 617
 Telefax 020 627 1436

Brokerage
 Telefoon 020 520 9300
 Telefax 020 623 9829

Labouchere Clearing nv
 Postbus 1177
 1000 BD Amsterdam
 Keizersgracht 617
 Telefoon 020 521 7700
 Telefax 020 624 7298

Corporate finance
 Telefoon 020 520 9350
 Telefax 020 638 2178

Van der Wolk & Co nv
 Westermarkt 2
 1016 DK Amsterdam
 Telefoon 020 638 3551
 Telefax 020 638 4581

Bank Labouchere nv
 London Branch
 14 Buckingham Street
 London WC2N 6DF
 Telefoon +44 171 930 8811
 Telefax +44 171 930 8877

JPP Eurosecurities Inc.
 660 Madison Avenue
 New York, N.Y. 10021
 Telefoon +1 212 521 6701/6706
 Telefax +1 212 935 1468

Private Banking

Postbus 808
1000 AV Amsterdam
Keizersgracht 617
Telefoon 020 520 9474
Telefax 020 639 3123

Labouchere & Cie SA
CP 3542
CH-1211 Genève 3
Rue du Rhône 100
Telefoon +41 22 311 2065
Telefax +41 22 311 2067

Labouchere Asset
Management AG
Mühlebachstrasse 20
Postfach 1468
CH-8032 Zürich
Telefoon +41 1 261 6655
Telefax +41 1 261 6665

Bank Labouchere
(Luxembourg) SA
P.O. Box 234
L-2012 Luxemburg
25, Route d'Esch
Telefoon +352 445 515
Telefax +352 445 954

Retail Investment Services

Postbus 701
2300 AS Leiden
Schipholweg 5-7
Telefoon 071 524 3434
Telefax 071 523 4794

Effectenadvies
Postbus 808
1000 AV Amsterdam
Keizersgracht 617
Telefoon 020 520 9472
Telefax 020 639 2906

Private Brokerage Desk
Postbus 808
1000 AV Amsterdam
Keizersgracht 617
Telefoon 020 520 9472
Telefax 020 639 2906

Effecten Lease
Postbus 701
2300 AS Leiden
Schipholweg 5-7
Telefoon 071 524 3434
Telefax 071 523 4794

VEB Bottom-Line
Postbus 515
1000 AM Amsterdam
Vijzelstraat 79
Telefoon 020 520 9696
Telefax 020 638 8473

Legio-Lease bv
Postbus 878
2300 AW Leiden
Schipholweg 5-7
Telefoon 071 522 5391
Telefax 071 522 6095

FiscAlert Magazine
Postbus 878
2300 AW Leiden
Schipholweg 5-7
Telefoon 071 522 5391
Telefax 071 522 6095

**Belangrijke deelnemingen Labouchere
per 31 december 1997**

Bank Labouchere N.V., Amsterdam	100%
Van der Wolk & Co N.V.	85%
Labouchere Options B.V.	100%
Labouchere & Co N.V.	100%
Labouchere Beheer B.V.	100%
Labouchere Custody N.V.	100%
Labouchere Clearing N.V.	51%
Classic Investments N.V.	100%
Legio-Lease B.V.	100%
Labouchere & Cie SA, (Zwitserland)	100%
Labouchere Asset Management SA	100%
Bank Labouchere (Luxembourg) SA, (Luxemburg)	100%

alsmede enige vennootschappen van relatief ondergeschikte betekenis.